

на обявената преситеност. По методитъ на произвеждане и по системата на производственитъ машини съществуващитъ днесъ маслобойни се раздѣлятъ на:

- 3 предприятия съ екстракции,
- 361 маслобойни съ хидравлически преси и съ 4 екстракц. отдѣления,
- 53 маслобойни съ ангренажни преси,
- 129 маслобойни съ ржчни преси.

Въ всички 546 маслобойни сж инсталирани 7 екстракционни инсталации, 2 андерсенови преси, 6 шнекови преси, 2 етажни преси, 420 хидравлически преси, 53 ангренажни преси и 129 ржчни преси. Въ 58 по-голъми предприятия сж построени отдѣления за рафиниране на маслата.

Споредъ даннитъ, които съюзътъ ни можа да събере чрезъ въпросници отъ всички предприятия, работили презъ 1935 година, се установи, че въ растително-маслената индустрия сж вложени:

машини . . .	171.820.000 лв.	
двигатели . . .	33.000.000 лв.	съ 8.600 конски сили
сгради . . .	47.000.000 лв.	
общо . . .	251.820.000 лв.	

Общиятъ годишенъ производственъ капацитетъ на 521 маслобойни действащи преси презъ 1935 година е възлизалъ на 155.000 кгр. масло въ 8 часа, а при двойна смѣна при 250 работни дни маслобойнитъ сж могли да произведатъ 78.000.000 кгр. масло годишно. Този капацитетъ за презъ 1936 и 1937 година е значително увеличенъ чрезъ поставяне въ действие на стари затворени маслобойни, чрезъ увеличение производството на нови монтирани шнекови преси и др.

Въ производството сж били ангажирани презъ 1935 година наемни работници 2457 и собственици непосредствено участващи въ производството 441.

Презъ сжщата година сж били произведени около 26.000.000 кгр. растителни масла, отъ които около 23 милиона кгр. е слънчогледово, а останалитъ 3 милиона кгр. е памучно, сусамово, ленено, маково, рапично, а така сжщо въ него се включва и произведенитъ таханъ. Отъ произведенитъ 26 милиона кгр. масло оставатъ за износъ кржгло 4 милиона кгр., за индустриални цели около 4 милиона кгр., а останалото количество отъ 18 милиона кгр. е било употребено за ядене въ страната.

Освенъ масло растително — маслената индустрия дава като отпадъци около 25 ми-

лиона кгр. шлюпки отъ слънчогледовото семе които маслобойнитъ употребяватъ като гориво за собственитъ си двигатели. Единъ по-значителенъ отпадъкъ представляватъ кюспето и шротътъ (обезмаслено кюспе) — около 35 милиона кгр. годишно. Отъ това количество 95% се изнася навънъ подъ формата на кюспе и шротъ, а останалитъ 5% се употребяватъ за фуражъ на добитъка. За увеличаване количеството на кюспето, което се употребява за фуражъ на добитъка у насъ, се полагатъ похвални усилия и споредъ общото впечатление нашитъ скотовъдци на много мѣста сж почнали опити за подхранване на добитъка съ кюспе. Безъ да има нужда отъ статистически доказателства, трѣбва да кажемъ, че нашето скотовъдство ще бжде значително стабилизирано, когато почне да употребява системно и масово кюспето и шрота (обезмасленитъ трици) за храна на добитъка.

Преди да се създаде тази индустрия въ днешнитъ ѝ размѣри, страната ни внасяше отъ вънъ растителни масла за ядене и технически цели срѣдно годишно около 4.5 милиона кгр. за около 100 милиона лева. Презъ 1936 година сж внесени отъ вънъ за ядене само маслиново масло 117.580 кгр. за 3.084.000 лева а така сжщо внесени сж кокосово, палмово, ленено масла за индустриални цели 2.485.000 кгр. за 48.800.000 лева.

Следъ като измѣсти почти напълно вноса на маслата за ядене и следъ като даде едно значително количество масла за индустриални цели, тази индустрия снабди населението — главно селското и голѣма частъ отъ градското — съ около 18 милиона кгр. масло. Това е една съвършено нова придобивка за народното ни стопанство, една нова храна за населението, което преди това бѣше лишено отъ тия мазнини. Въ това отношение не може достатъчно високо да се оцени ролята на растително-маслената индустрия въ социалния животъ на страната.

Покривайки нуждитъ на страната отъ масло за ядене и за индустриални цели, тя направи успѣшенъ опитъ въ износа на масла и само за две години можа почти да удвои изнесенитъ количества масла и кюспета:

	1935 год.	
масло	2.493.000 кгр.	— 24.935.000 лева
кюспе — шротъ	27.965.000 „	— 38.409.000 „
	1936 год.	
масло	3.960.000 кгр.	— 40.585.000 лева
кюспе — шротъ	48.685.000 „	— 56.377.000 „